

JOSE MARIA MIANGOLARRA

Iurretako zubiaren haraindiko etxekoa

Jose Maria Miangolarraren etxea 1990 inguruan, Lapur Errota jatetxea gaur egun.

JOSE MARIA MIANGOLARRA (1875-1955)

Jose Maria Miangolarra Anitua Durangon jaio zen 1875eko apirilaren 18an. Gurasoak, Lorenzo Mingolarra Aguirre eta Maria Micaela Anitua Goita-Andia, Aulestiko parrokian ezkondu ziren 1867an, eta Jose Maria baino urte bi gazteagoa zen arreba bat ere izan zuten. Jose Maria Miangolarra Durangoko Andra Marian ezkondu zen 1898an Maria Ana Romo Echavegaz. Bikote honek alaba bi gutxienez eduki zituen: Obdulia 1899-09-05, eta Victoria 1900-11-29koa. Alargundu ondoren, Gordexolako Prudentzia Terrerosekin ezkondu zen berriro, eta seme izango zuten Jesus «*Mingolarra*», argala, jaka grisduna, txapel txikitxo buruan, begirada iheskorrekin...

Familia, Montoiko zubiaren beste aldean bizi zen (Fray Juan de Zumarraga 25), gaur egun *Lapur Errota* jatetxea den etxean, Durangon berez, baina iurretarekaz auzoan. Jose Maria Miangolarra Jesuitetako elizkizun-laguntzaile, konpositore eta musika irakasle izan zen. Eta Iurretako plazako herri-eskolan, gerraostean behinik behin, gaur egun «musika tailerra» esango genukeena ematen zuen.

1955eko urtarrilaren 1ean hil zen, Iurretako zubiaren haraindiko etxean.

2015ean, Aita San Migel egunez, Miangolarrak 1909an konposaturiko *Adoremus Deo* meza eder-polit-gaitza eman zuten, pentagramatik aterata, ahotsez eta organoz lagundurik. Abeslarietako batek, Anttonmari Aldekoa-Otalorak, idatzi du:

«Eskale-gizajo-bohemio itxuraren azpian, «Mingolarrak» izkutuan eukan zirrara-a-mes-argi-jauste-altxatze-doinu gozo-artisan lan bikaina-maitasun... ai zenbat maitasun darion Jose Mari Miangolarra Anituaren akorde xume bakotxari!

Bere sasoiko semea-gizakia izanik tesitura goitiarrean konposatuko dau. Aingeru-Goiangeruen chorusak kantetako tesituran, ez guk lurtarrok abesteko. Gu goratzea, jasotea nahi gaitu Miangolarrak. Zeruratzea, hegaz jarri nahi gaitu. Pentagramatik gorako notazioa darabil.

Montoiko lagun artean ardau-zopak hartuko ditu, beharbada, baina ordainez kuadrilla honi maitasunez eta amodioz, narras aldietatik gorago edertasun osoa, eder betea badala adierazoz, bere musika eskainiko deutso. Ondare aberats oso bat itxi deusku!».

GOAZEN BELENERA

Eguberrietako ospakizunetarako abestiak ehundaka daude euskal kantutegian, eta Durangoaldekoak dira ezagunenetako batzuk: «Hator, hator» (Durangoko Plateruena) esate baterako, edo «Mesias sarritan» (Balbino Garitaonandiarena). «Goazen Belenera» ere, jakina, gabon kanta da:

Goazen, goazen Belenera,
jaio dan Jesus ikustera.
Geure anaia egin da Bera
zorioneko orain gera.

Jaia zeruan, bakea hemen,
abesti asko da Belenen.
Begira egon garen Mesiasen
agertu dxaku gaur Belenen.

Zeru eta lurraren
danon jabe dana.
Txiruak ezin egon,
Jesus jaio da-ta
Ama Birjiña dago
Jose deuna begira,
milaka aingeruak
albuetan dira.

TIPLE KOROARENTZAKO GABON KANTA

Beste gabon kanta bat. Partituran izenburu hau dauka: «*Villancico para Coro de Tiples. Letra y Música: Jose Mª de Miangolarra, Durango 1944*».

1944ko abendua, ez ziren alaitasun handiko egunak izango.

Belengo portalian Jesus jaxko dxaku
Maridxaren semia geugana dxatorku.

Askatxu baten dago abere artian,
Amak ipini deutsen lastuen gañian,
hantxe dago begira geu juan artian.

Zeruan aingeruak dagoz abeslari,
mundurako gura dau bakia ekarri.

Jose eta Maridxa begira berari:
ze zoridxon haundidxa deuskuna ekarri.

Poztu gaitezán danok Jesus jaxdotiaz,
hautxuan dogulako agindu Mesias.

Jaunak bialdu deusku geure onerako
mundu honetan danok bakez bizitzeko.

CLUB MALLABIENA FOOTBALL

Club Mallabiena Football Iurretako taldea izan zen futbolaren hasierako sasoizailan. 1934ko maiatzaren 22an ere, esate baterako, komentario hau dakar *Euzkadi* egunkariak Iurretako kronikan:

«Gogor dabilzala esan geinke gure eritar ‘Malabiena’ deritxon taldea. Durango’n dagoz ostiko txapelketan. Igokunde egunian jokatu eben ‘Stavisky’ deritxonakaz. Gañantzi aundiko joku-aldia izan zan ta biñan gelditu ziran. Igandian ostera jokatu eben ‘Aurera’ren aurka, lau ta bi geuriak irabasirik. Ia ba mutilak ekin gogor bigarren txola ekarren dozuben Yurera’ra».

Idxorretan badago
footballan batzarra.
Ostikadak jaurtitzen
ezta berez txarra.

El Club Mallabiena,
entzute haundikua,
beste on askorekin
jokaturikua.

Joko gogorrian be
izan da neurtua,
daneri irabazi
Kanpeonatua.

151
👉 155
186

Erdiak-aldamenak
daukaz guztiz onak,
ezin tanturik sartu
danik okerrenak.

Kontrario artean
baloia ezin sartu.
Ikusiko dituzu
mutillak irritu.¹

1. *Irritu*: irriturik, haserreturik, ernegatuta, amorratuta.

Eztaukie bakerik
tantua egin arte,
Ahaleginak egiten
danak dira parte.

El Club Mallabiena
entzute haundikua,
daneri irabazi
Kanpeonatua!

C. D. MALLABIENA, 1936. Zutunik: Jose Ferreria, Anton Ansoleaga, Benito Uribe, Julio Hermosilla, Ignacio Alberdi (*Fanfa*), Honorato Unamunzaga, Jesus Belacortu, Benito Zumarraga, Patxi Ibarra (*Presi*), Isidro Ferreria. Makurturik: Zacarias Rodriguez, Pedro Unzueta, Jose Aguirrezabal, Jose Pinedo, Ramon Alberdi (*Tranpa*).